

Ekologické aspekty ochrany vod

1

VODNÍ PRÁVO
PVP
PODZIM 2015

PRAMENY

2

Mezinárodní úmluvy

3

- **Mnohostranné smlouvy**
 - Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer (Úmluva o vodách, Helsinky 1992, platnost 1996, ratifikovalo 34 států v oblasti EHĀ OSN, ČR ratifikovala v roce 2000, č. 59/2002 Sb.m.s.)
 - Protokol o vodě a zdraví k Úmluvě (Londýn 1999)
- **Dvoustranné smlouvy**
 - Hraniční vody
 - ČR – Polsko, ČR – Rakousko, ČR – SR, ČR - Německo

Legislativa EU

4

- **Směrnice Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (tzv. „Rámcová směrnice vodní politiky“)**
- **Dále např.**
 - ✦ **Směrnice Komise 2009/90/ES – technické specifikace chemické analýzy a monitorování stavu vod**
 - ✦ **Směrnice 2006/1118/ES o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu**
 - ✦ **Směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky**
 - ✦ **Směrnice 86/280/EHS o mezních hodnotách a jakostních cílech pro vypouštění nebezpečných látek**
 - ✦ **Směrnice 80/68/EHS o ochraně podzemních vod před znečištěním nebezpečnými látkami**
 - ✦ **Směrnice 2006/7/ES o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS o jakosti vod pro koupání**
 - ✦ **Směrnice 75/440/EHS o požadované jakosti povrchových vod určených k odběru pitné vody v členských státech**
 - ✦ **Směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod**
 - ✦ **Směrnice Rady 98/83/ES o jakosti vody určené k lidské spotřebě.**
 - ✦ **Směrnice 2006/44/ES o jakosti sladkých vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení pro podporu života ryb**
 - ✦ **Směrnice 91/676/EHS o ochraně vod před znečišťováním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů (tzv. nitrátová směrnice)**

 - ✦ **Pozn.: Blíže viz např. [www. mzp.cz](http://www.mzp.cz), zdroje v interaktivní osnově k předmětu Vodní právo**

Prameny právní úpravy

5

- **Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů**
- **Prováděcí předpisy k zákonu o vodách**
- **Zák.č. 305/2000 Sb., o povodích**
- **Zákon o vodovodech a kanalizacích (zák.č. 274/2001 Sb.)**
- **Zákon o ochraně přírody a krajiny (zák.č. 114/1992 Sb.)**
- **Zákon o ochraně veřejného zdraví (zák.č. 258/2000 Sb.)**
- **Lázeňský zákon (zák. č.164/2001 Sb.)**
- **Horní zákon (zák.č. 44/1988 Sb.)**
- **DALŠÍ Související zákony**
 - **Zejména:**
 - ✦ **Zákon o rybářství (zák.č. 99/2004 Sb.)**
 - ✦ **Zákon o pozemkových úpravách (č. 139/2002 Sb.)**
 - ✦ **Zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (zák. č. 334/1992 Sb.)**
 - ✦ **Zákon o hnojivech (zák.č. 156/1998 Sb.)**
 - ✦ **Zákon o chemických látkách (zák.č. 356/2003 Sb.)**
 - ✦ **Zákon o prevenci závažných havárií (zák.č. 224/2015) Sb.)**
 - ✦ **Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí (zák.č. 100/2001 Sb.)**
 - ✦ **Zákon o integrované prevenci (zák.č. 76/2002 Sb.)**
 - ✦ **Zákon o ekologické újmě (zák.č. 167/2008 Sb.)**
 - ✦ **Občanský zákoník**
 - ✦ **Přestupková zákon, trestní zákon**
 - ✦ **Katastrální předpisy**
 - ✦ **Stavební zákon**
 - **VZÁJEMNÉ VZTAHY – VĚCNÉ, INSTITUCIONÁLNÍ VAZBY**

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

6

- **Ministerstvo zemědělství**
- **Ministerstvo životního prostředí**
 - Česká inspekce životního prostředí
- Ministerstvo zdravotnictví
- Ministerstvo dopravy
- Ministerstvo obrany
 - ✦ vzájemné vztahy
 - ✦ Vztahy k dalším resortům

Státní správa podle vodního zákona

8

- **Vodoprávní úřady:**
 - obecní úřady
 - újezdní úřady na území vojenských újezdů
 - obecní úřady obcí s rozšířenou působností
 - krajské úřady
 - Ministerstva jako ústřední vodoprávní úřad:
 - ✦ Ministerstvo zemědělství
 - ✦ Ministerstvo životního prostředí
- + specifika povodňové orgány (§ 77 a násl. VZ)
 - ✦ Viz blíže prezentace JUDr. A. Kliková

Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí jako ústřední vodoprávní úřad

9

Ministerstvo zemědělství

- § 15/1 kompetenčního zákona (2/1969 Sb.) Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy **pro vodní hospodářství**, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod,
- Vodní zákon:
 - **§ 108/1 VZ**
 - ✦ Vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu, pokud VZ nestanoví jinak
 - **§ 109 VZ**
 - ✦ Pravomoci při mimořádných opatřeních
 - **§ 111 VZ**
 - ✦ **Vrchní vodoprávní dozor**

Ministerstvo životního prostředí

- § 19/2 ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy pro **ochranu přirozené akumulace vod, ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod**,
- **Vodní zákon:**
 - **§ 108/3 písm. a) až w)**
 - ✦ Výčet působností MŽP jako ústředního vodoprávního úřadu
 - **§ 109**
 - ✦ Pravomoci při mimořádných opatřeních
 - **§ 111 VZ**
 - ✦ **Vrchní vodoprávní dozor**

Vodoprávní dozor vodoprávních úřadů

10

- Vodoprávní dozor (§ 110 VZ)
 - Vodoprávní úřady + ČIŽP
 - ✦ kontrola dodržování ustanovení VZ a předpisů podle něho vydaných
 - ✦ ukládání opatření k odstranění zjištěných závad
 - ✦ Kontrola dodržování rozhodnutí a opatření obecné povahy vydaných vodoprávními úřady
 - ✦ OÚORP, krajské úřady: dozor nad vodními díly, jejichž stav by mohl ohrozit bezpečnost osob a nebo majetku
- Vrchní vodoprávní dozor (§ 111 VZ)
 - MŽP, MZe
 - ✦ Kontrolují, jak vodoprávní úřady a ČIŽP provádějí ustanovení VZ a předpisů podle něj vydaných
 - ✦ V rozsahu své působnosti jsou oprávněny kontrolovat
 - Jak jsou dodržována
 - ustanovení VZ a předpisů podle něj vydaných
 - Rozhodnutí vodoprávních úřadů
 - Jak jsou plněny povinnosti vlastníků vodních děl, správců vodních toků a správců povodí
 - Zjistí-li závady – pravomoc uložit potřebná opatření k odstranění závad

Další nástroje ochrana vody/vodních ploch v působnosti

MŽP

11

- průřezové nástroje ochrany ŽP:
 - posuzování vlivů na životní prostředí
 - ✦ zák.č. 100/2001 Sb.
 - integrované povolení
 - ✦ zák.č. 76/2002 Sb.
 - prevence závažných průmyslových havárií
 - ✦ Zák.č. 59/2006 Sb.
 - ekologická újma
 - ✦ zák.č. 167/2007 Sb.
- v rámci ochrany přírody a krajiny
 - vodní plochy jako významný krajinný prvek
 - ✦ zák.č. 114/1992 Sb.
 - vodní plochy jako maloplošná zvláště chráněná území
 - ✦ Zák.č. 114/1992 Sb.

• § 112 VZ

- vodoprávní dozor
- ukládání odstranění a nápravu zjištěných nedostatků, jejich příčin a škodlivých následků, při zjištění porušení povinností
- nařízení v oblasti, ve které ČIŽP přísluší vykonávat kontrolu, zastavení výroby nebo jiné činnosti, pokud velmi závažným způsobem ohrožuje veřejný zájem a životní prostředí, až do doby odstranění nedostatků, popřípadě jejich příčin
- spolupráce s vodoprávními úřady
- vedení centrální evidence havárií
- kontrola dodržování ustanovení o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových znečišťovateli
- Provádět kontrolní zjišťování jakosti a množství vypouštěných odpadních vod vč. zjišťování zdrojů znečištění
- plnění dalších úkolů dle VZ

Povrchové vody

14

- **Povrchové vody**

- Vody přírozně se vyskytující na zemském povrchu. Jsou jimi i tehdy, protékají-li přechodně zakrytými úseky, přírodními dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních

- **Útvar povrchové vody**

- je vymezené soustředění povrchové vody v určitém prostředí, např. v jezeru, ve vodní nádrži, v korytě vodního toku

Podzemní vody

15

- **Podzemní vody**
 - **Vody přirozeně se vyskytující pod zemským povrchem v pásmu nasycení v přímém styku s horninami, též vody protékající drenážními systémy a vody ve studních**
- **Útvar podzemní vody**
 - **je vymezené soustředění podzemní vody v příslušném kolektoru (kolektor=horninová vrstva nebo souvrství hornin s dostatečnou propustností, umožňující významnou spojitou akumulaci podzemní vody nebo její proudění nebo odběr)**

Jiné druhy vod

16

- **Vody, které jsou vyhrazenými nerosty**
 - ✦ **Zák.č. 44/1988 Sb. (horní zákon)**
 - Vodní zákon se na ně vztahuje tehdy, jestliže to **výslovně stanoví** (§ 4 odst. 1 VZ)
- **Přírodní léčivé zdroje, zdroje přírodních minerálních vod**
 - ✦ **Zák.č. 164/2001 Sb.(lázeňský zákon)**
 - Vodní zákon se na ně vztahuje tehdy, jestliže to **výslovně stanoví**(§ 4 odst. 1 VZ)
- **Důlní vody**
 - ✦ **Všechny podzemní, povrchové a srážkové vody, které vnikly do hlubinných nebo povrchových důlních prostorů bez ohledu na to, zda se tak stalo průsakem gravitací z nadloží, podloží nebo boku nebo prostým vtékám srážkové vody, a to až do jejich spojení s jinými stálými povrchovými nebo podzemními vodami (§ 40 HZ)**
 - Vodní zákon se na ně vztahuje, **pokud zvláštní zákon neobsahuje zvláštní úpravu**
- **Odpadní vody**
 - ✦ **Specifický režim, viz samostatná přednáška**

Práva k vodám

17

- **Povrchové a podzemní vody nejsou předmětem vlastnictví a nejsou součástí ani příslušenstvím pozemku, na němž nebo pod nímž se vyskytují.**
- **Za povrchové a podzemní vody se nepovažují vody, které byly z těchto vod odebrány.**
- **V pochybnostech o tom, zda se jedná nebo nejedná o povrchové nebo podzemní vody, rozhoduje vodoprávní úřad.**

Nástroje ochrany vod

18

- plánovací
 - administrativní
 - ekonomické
 - sankční
-
- závisí na druhu vody, dopadech na její kvalitu, kvantitu

Ochrana vody jako složky ŽP dle VZ

19

- **Povrchové vody**
 - **Zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod, vč. vodních útvarů ležících v téže mezinárodní oblasti povodí**
 - **Zajištění ochrany a obnovy útvarů přirozených povrchových vod**
 - **Zajištění ochrany, zlepšení stavu umělých vodních útvarů**
 - **Snížení znečištění vod nebezpečnými látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniku zvláště nebezpečných látek do povrchových vod**

Ochrana vody jako složky ŽP dle VZ

20

- **Podzemní vody**
 - **Zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných, zvláště nebezpečných nebo jiných závadných látek do podzemních vod a zamezení zhoršení stavu útvarů podzemních vod**
 - **Zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů podzemních vod, zajištění vyváženého stavu mezi odběry podzemní vody a jejím doplňováním**
 - **Odvrácení jakéhokoli významného trendu koncentrace závadných látek jako důsledků dopadů lidské činnosti**

Plánování v oblasti vod

- § 23 VZ a násl.

21

- Soustavná koncepční činnost státu
- Účel:
 - Vymežit a harmonizovat veřejné zájmy
 - ✦ ochrany vod jako složky ŽP
 - ✦ snížení nepříznivých účinků povodní a sucha
 - ✦ udržitelného užívání vodních zdrojů, zej,. Pro účely zásobování pitnou vodou
 - ✦ Plány:
 - plány povodí
 - plány pro zvládání povodňových rizik
 - *Blíže viz přednáška a seminář „Povodně“*
 - ✦ Podklad zejména pro
 - Výkon veřejné správy – územní plánování a vodoprávní řízení

Plánování v oblasti vod - plány povodí

22

- **Plány povodí – 3 úrovně**
 - ✦ mezinárodní oblasti povodí
 - ✦ části mezinárodních oblastí povodí na území ČR (tzv. národní plány povodí)
 - ✦ dílčí povodí

- **Území ČR**
 - **3 mezinárodní oblasti povodí** – MOP Labe, MOP Odry, MOP Dunaje
 - ✦

Plánování v oblasti vod - plány povodí

23

- Národní plány povodí – cíle pro:
 - ✦ pro ochranu a zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů,
 - ✦ ke snížení nepříznivých účinků povodní a sucha,
 - ✦ pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb
 - ✦ pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny.
- Dále:
 - souhrny programů opatření k dosažení uvedených cílů a stanoví strategii jejich financování.

Plánování v oblasti vod

24

- Aktuální údaje: blíže viz mj. též:
 - <http://eagri.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/ochrana-vody/vodni-ramcova-smernice/planovani-v-oblasti-vod/priprava-planu-povodi-pro-2-obdobi/zverejnene-informace/casovy-plan-a-program-praci-pro.html>

Územní nástroje

25

Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (§ 28 VZ)

26

- oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod
- Vyhláší je vláda nařízením
- Zákazy:
 - zmenšovat rozsah lesních pozemků
 - odvodňovat lesní pozemky
 - těžit rašelinu
 - těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod
 - těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny
 - ukládat radioaktivní odpady.
- *pokud zákazem vznikne vlastníkovu pozemku škoda, má nárok na její úhradu.*
- Výjimka ze zákazů
 - může povolit ministerstvo ŽP po předchozím souhlasu vlády

Území chráněná pro akumulaci povrchových vod - § 23a VZ

27

- Plochy morfologicky, geologicky a hydrologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha
 - - *blíže viz i přednáška „Povodně“*
- Generel vymezuje Ministerstvo zemědělství po dohodě s Ministerstvem životního prostředí
- podkladem pro návrh Politiky územního rozvoje a ÚPD
- Na územích chráněných pro akumulaci povrchových vod lze měnit dosavadní využití, umisťovat stavby a provádět další činnosti pouze v případě, že neznemožní nebo podstatně neztíží jejich využití pro akumulaci povrchových vod

Zranitelné oblasti

28

- Území, kde se vyskytují
 - **povrchové nebo podzemní vody**, využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž **koncentrace dusičnanů** přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout
 - **povrchové vody**, v nichž v důsledku vysoké koncentrace **dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody.**
 - zranitelné oblasti určí vláda nařízením vlády (nař. vl. 246/2002 Sb. o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem – zrušilo nař.vl. č.103/2003 Sb.)

Citlivé oblasti

29

- Vodní útvary povrchových vod
 - V nichž dochází nebo v blízké budoucnosti může dojít v důsledku vysoké koncentrace živin k nežádoucímu stavu jakosti vod
 - Jsou využívány nebo se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje stanovenou hodnotu
 - V nichž je z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem nutný vyšší stupeň čištění odpadních vod
- - vymezí vláda nařízením – č.61/2003 Sb.
- § 10 – „všechny povrchové vody na území ČR se vymezují jako citlivé oblasti“

Ochranná pásma vodních zdrojů (§ 30 VZ)

30

- slouží k ochraně vydatnosti, jakosti, zdravotní nezávadnosti vodních zdrojů **podzemních** nebo **povrchových** vod využívaných nebo využitelných pro zásobování **pitnou vodou** s průměrným odběrem více než 10 000m³ za rok a zdrojů podzemní vody **pro výrobu balené kojenecké vody nebo pramenité vody**
- pro vodní zdroje s nižší kapacitou – vyžadují-li to závažné okolnosti
- stanovení ochranných pásem je vždy veřejným zájmem
- Dělení ochranných pásem
 - I. stupně
 - ✦ V bezprostředním okolí jímajícího nebo odběrného zařízení
 - II. stupně

Ad ochranná pásma VZ

31

- Ochranná pásma stanoví vodoprávní úřad opatřením obecné povahy
- Ochranné pásmo může být ze závažných důvodů změněno
- Čl. II bod. 2 k zák.č. 150/2010Sb. – přechodná ustanovení k ochranným pásmům

Ad ochranná pásma vodních zdrojů

32

- Náhrada

- Za **prokázané omezení užívání pozemků a staveb** v ochranných pásmech vodních zdrojů náleží vlastníkům těchto pozemků a staveb náhrada, kterou na jejich žádost poskytnout
 - ✦ V případě vodárenských nádrží
 - Vlastníci vodních děl umožňujících v nich vzdouvání vody
 - V ostatních případech
 - Oprávnění k odběru vody z vodního zdroje, je-li jich více, poměrně podle povoleného množství odebírané vody
- Nedojde-li o poskytnutí náhrady k dohodě, rozhodne o jednorázové náhradě soud.

Nakládání s vodami

33

- Odběr povrchových a podzemních vod
- Vzdouvání povrchových vod pomocí vodních děl
- Akumulace povrchových nebo podzemních vod
- Využívání energetického potenciálu povrchových vod
- Využívání povrchových vod k plavbě nebo k plavení dřeva
- Využívání povrchových vod k chovu ryb nebo vodní drůbeže
- Vypouštění odpadních vod

Nakládání s vodami

34

- **bez povolení, bez souhlasu VH orgánu**
 - **Obecné nakládání s povrchovými vodami (§ 6 VZ)**
 - ✦ Nesmí být ohrožena jakost nebo zdravotní nezávadnost vod, narušeno přírodní prostředí, zhoršeny odtokové poměry, poškozeny břehy, vodní díla, zařízení pro chov ryb
 - ✦ VH orgán může upravit, omezit, zakázat bez náhrady, vyžaduje-li to veřejný zájem
 - Užívání povrchových vod k plavbě (§ 7 VZ)
- **povolení**
 - Nakládání s povrchovými, podzemními vodami (§ 8 VZ a násl.)
- **souhlas**
 - Stavby, zařízení, činnosti, k nimž není třeba povolení podle VZ, ale mohou ovlivnit vodní poměry (§ 17 VZ)
- **vyjádření**
 - K „budoucímu záměru“
 - Nevydává se ve správním řízení
 - Nenahrazuje povolení, souhlas – jsou-li třeba
- *Blíže viz. přednáška JUDr. A.Klikové*

Odpadní vody

- § 38 VZ

35

- Vody použité v obytných, průmyslových, zemědělských, zdravotnických a jiných stavbách, zařízeních, dopravních prostředcích, pokud mají po použití změněnou jakost (složení nebo teplotu), jakož i jiné vody z těchto staveb, zařízení nebo dopravních prostředků odtékající, pokud mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod
- Odpadními vodami jsou i průsakové vody z odkališť s urč. Výjimkami
- Negativní vymezení odpadních vod
 - § 38 odst. 2 VZ
- vypouštění odpadních vod
- *pozn. k odpadním vodám – blíže viz. samostatná přednáška, ČOV*

Závadné látky

§ 39 a násl. VZ

36

- Látky, které nejsou odpadními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod.
 - Povinnost každého učinit přiměřená opatření, aby nevnikaly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí
 - Osoby, které zacházejí se závadnými látkami ve větším rozsahu, nebo dáno zvýšeném nebezpečí pro povrchové a podzemní vody
 - ✦ povinnost vypracovat havarijný plán (plán opatření pro případ havárie), schvaluje VP úřad
 - ✦ Provádět záznamy o opatřeních, uchovávat 5 let

Závadné látky

37

- Seznam
 - - příloha č. 1 k VZ
 - ✦ Nebezpečné závadné látky
 - ✦ Zvlášť nebezpečné závadné látky
- Prioritní látky
 - významné riziko pro vodní prostředí a související ekosystémy
 - stanoví vláda nařízením
 - ✦ Prioritní nebezpečné látky
 - ✦ Program pro snížení znečištění povrchových a podzemních vod NZL a ZNZL

Závadné látky

38

- Opatření ze strany subjektu, který nakládá se ZL –
zejm.
 - Umístění zařízení se ZL
 - kontrola
 - ✦ skladů a skládek, provádět opravy
 - Min. 1x za 6 měsíců
 - ✦ kontrola potrubí, nádrží, opravy
 - Kontrola min. za 5 let, není-li stanovena lhůta kratší (normou, výrobcem)

Havárie - § 40 VZ

39

- mimořádné zhoršení nebo mimořádné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod
- povinnosti při havárie
- havárie mimořádného rozsahu

Opatření k nápravě

- § 42 VZ

40

- **závadný stav**

- **Následek**

- ✦ Nedovoleného vypouštění **odpadních vod**
- ✦ Nedovoleného nakládání se **závadnými látkami**
- ✦ Havárie
 - Původce
 - Nabyvatel z velké privatizace
 - Postavení vlastníka pozemku
 - - povinnost strpět provedení opatření k nápravě
- ✦ Vazba na zák.č. 167/208 Sb.o „ekologické újmě“

Ekonomické nástroje

41

- a) poplatky a platby
 - Poplatek za odebrané množství podzemní vody
 - Poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových
 - Poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních
 - Platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí (tj. platba za odběr povrchové vody)
 - ✦ Snížení, prominutí
- b) finanční podpory na vybrané akce
- c) krajský fond pro financování naléhavých nápravných opatření
- d) daňová zvýhodnění

Vodní tok a povodí

42

- **Vodní tok**

- **Povrchové vody tekoucí** vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky.

- ✦ Významné vodní toky
- ✦ Drobné vodní toky

- **Koryto vodního toku**

- Je tvořeno **pozemky**, které tvoří dno a břehy vodního toku

- ✦ Vodní toky, jejichž koryta jsou označena parcelním číslem a pod ním vedena v KN
- ✦ Vodní toky ostatní
 - Korytem je část pozemku, které zahrnují dno a břehy až po břehovou čáru
 - Břehová čára je určena hladinou vody, která stačí protékat břehy, aniž se vylévá do přilehlého území Povodí

- **Povodí**

- **Území, ze kterého veškerý povrchový odtok odtéká sítí vodních toků k určitému místu vodního toku (obvykle soutok s jiným vodním tokem nebo vyústění vodního toku do jiného vodního útvaru).**
- **Povodí je ohraničeno rozvodnicí,**
 - ✦ myšlená hranice geomorfologického rozhraní mezi sousedními povodími. Plocha povodí zahrnuje také plochy povrchových vodních útvarů v povodí.

Ad vodní toky

43

- **Vodní toky jsou vždy předmětem správy prováděné správcem vodních toků**
- **Je vyloučen případ, že vodní tok nebude mít svého správce**
- **Vodní toky**
 - významné vodní toky – určuje vyhláška 178/2012 Sb. (zrušila vyhl.č. 470/2001 Sb.)
 - drobné vodní toky
- **Správci vodních toků**
 - **správa významných vodních toků**
 - ✦ právnické osoby zřízené podle zvláštního zákona – správci povodí
- **Zák.č. 305/2000 Sb., o povodích**
 - Povodí Labe, s.p.
 - Povodí Moravy, s.p.
 - Povodí Odry, s.p.
 - Povodí Ohře, s.p.
 - Povodí Vltavy, s.p.
- **Hlavní předmět činnosti**
 - Správa vodohospodářsky významných toků
 - Správa vodních toků tvořících státní hranici
 - Provoz a údržba vodních děl ve vlastnictví státu
- **Činnosti s hlavním předmětem související**

Ad vodní toky

44

- Správa drobných vodních toků nebo jejich ucelených úseků
 - obce, jejichž územím drobné vodní toky protékají
 - fyzické nebo právnické osoby, popřípadě organizační složky státu, jimž drobné vodní toky slouží nebo s jejichž činností souvisejí
 - státní podniky
 - ✦ Na základě určení MZe
 - na území vojenských újezdů Ministerstvo obrany
 - na území národních parků Správy národních parků
- na drobných vodních tocích, ke kterým nebyl určen správce drobného vodního toku, vykonává jejich správu správce vodního toku, jehož je drobný vodní tok přítokem, a to až do doby, než bude správce určen podle předchozích pravidel

Ad správa vodních toků

45

- **Správa vodních toků zahrnuje zejména povinnosti:**
 - sledovat stav koryt vodních toků
 - provozovat a udržovat v řádném stavu vodní díla v korytech vodních toků nezbytná k zabezpečení funkcí vodního toku
 - připravovat a zajišťovat úpravy koryt vodních toků, pokud slouží k zajištění funkcí vodního toku
 - vytvářet podmínky umožňující oprávněná nakládání s vodami souvisejícími s vodním tokem
 - oznamovat příslušnému vodohospodářskému úřadu závažné závady, které zjistí ve vodním toku a jeho korytě, způsobené přírodními nebo jinými vlivy, současně navrhopat opatření k nápravě, obnovovat přirozená koryta vodních toků, zejména ve zvláště chráněných územích a v územních systémech ekologické stability
 - Provozovat a udržovat v řádném stavu vodní díla na významných vodních tocích zajišťující oprávněná nakládání s povrchovými vodami
 - Udržovat splavnost využívaných dopravně významných vodních cest a označovat a vytyčovat plavební dráhu na vodních cestách
 - Udržovat v řádném stavu a provozovat i cizí vodní díla na vodních tocích, pokud tak rozhodne vodoprávní úřad
 - Spolupracovat se správcem vodních toků při řešení úkolů týkajících se vodních toků v celé oblasti povodí

Ad správa vodních toků

46

- **Správa vodních toků zahrnuje zejména oprávnění:**
 - **při výkonu svých práv a povinností vstupovat a vjíždět v nezbytném rozsahu na cizí pozemky a stavby, pokud k tomu není třeba povolení podle zvláštních předpisů**
 - **z důvodu péče o koryta vodního toku a po projednání s vlastníky pozemků odstraňovat nebo nově vysazovat stromy a keře na pozemcích při něm**
 - **požadovat předložení povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu týkajícího se vodního toku a zjišťovat, zda jsou tato rozhodnutí dodržována**
 - **dávat pokyny pro manipulaci s vodními díly jejich uživatelům v rámci komplexního manipulačního řádu soustavy vodních nádrží na vodním toku, pokud to vyžaduje mimořádná situace**
 - **způsobí-li správce vodního toku při výkonu oprávnění škodu, je povinen ji nahradit. O náhradě škody platí obecné předpisy.**

Povinnosti vlastníků pozemků tvořících koryta vodních toků

47

- **Zákazy**
 - Měnit směr, podélný sklon a profil koryta vodního toku
 - Poškozovat břehy
 - Těžít z koryt vodních toků zeminu, písek nebo nerosty
 - Ukládat do vodních toků předměty, kterými by mohlo dojít k ohrožení plynulosti odtoku vod, zdraví nebo bezpečnosti
 - Ukládat takové předměty na místech, z nichž by mohly být splaveny do vod
 - Strpět na svém pozemku přirozené koryto vodního toku

Povinnosti vlastníků pozemků tvořících koryta vodních toků

48

- **Aktivní povinnosti – zejména:**
 - strpět na svém pozemku břehové porosty
 - Strpět výkon oprávnění, která jsou obsahem obecného nakládání s vodami ve vodním toku
 - Udržovat břehy koryta vodního toku ve stavu zajišťujícím neškodný odtok vody,
 - Odstraňovat překážky a cizorodé předměty z koryta vodního toku
 - Strpět na svém pozemku vodní díla umístěná v korytě vodního toku vybudovaná před účinností VZ
 - Strpět na svém pozemku umístění zařízení ke sledování povrchových a podzemních vod a ekologických funkcí vodního toku
 - Ohlašovat správci vodního toku zjevné vady v korytě vodního toku
 - Umožnit vodoprávnímu úřadu, ČIŽP a správci VT výkon jejich oprávnění
 - Strpět průchod osob podél vodních toků, výjimku může stanovit vodoprávní úřad. Nevztahuje se na pozemky v zastavěném území a na oplocených pozemcích.

Postavení vlastníků pozemků, které sousedí s vodními toky

49

- **Povinnosti**

- Umožnit správci vodního toku výkon jeho oprávnění
- Strpět na svém pozemku bez náhrady umístění zařízení ke sledování stavu povrchových a podzemních vod a ekologických funkcí vodního toku, umístění plavebních znaků a dalších obdobných zařízení
- Strpět průchod přes tyto pozemky třetími osobami. Průchod musí být s vlastníkem předem projednán. Právo průchodu se nevztahuje na pozemky v současně zastavěném území obce na na pozemky oplocené.
- Strpět na svém pozemku přirozené koryto vodního toku

- **Zákazy:**

- vodoprávní úřad může vlastníkům pozemků sousedícím s koryty vodních toků zakázat kácet stromy a keře zabezpečující stabilitu koryta vodního toku.

- **Pokud výkonem těchto oprávnění vznikne vlastníkovi pozemku škoda, má nárok na její úhradu**

Ztráta podzemní vody

- § 29 VZ

50

- osoba, která způsobí při provozní činnosti ztrátu podzemní vody nebo podstatné snížení možnosti odběru ve zdroji podzemních vod nebo zhoršení jakosti vody v něm, je povinna
 - nahradit škodu, která tím vznikla tomu, kdo má povoleno odebírat podzemní vodu z tohoto zdroje
 - provést podle místních podmínek potřebná opatření k obnovení původního stavu
 - náhrada spočívá v opatření náhradního zdroje vody, není-li to možné nebo účelné, je povinna poskytnout jednorázovou náhradu odpovídající snížení hodnoty nemovitého majetku, s jejímž užíváním je povolení spojeno
- Ve sporech o náhradu škody nebo její výši rozhoduje soud.

Záplavové území

51

- Administrativně určené území, které může být v případě výskytu přírodní povodně zaplavenou vodou.
- Stanoví je na návrh správce vodního toku vodoprávní orgán.
 - ✦ Pozn. :Samostatná přednáška v souvislosti s povodněmi – JUDr. A. Kliková

Vodní dílo

52

- **Vodní dílo**
 - **zákon obsahuje**
 - ✦ **pozitivní demonstrativní výčet vodních děl (§ 55 VZ**
 - ✦ **negativní výčet objektů, které nejsou vodními díly**
 - **v pochybnostech, zda jde o vodní dílo, rozhoduje vodoprávní orgán.**
 - **pozn. samostatná přednáška – JUDr. A. Kliková**

Vody a posuzování vlivů na ŽP

53

- SEA
 - Koncepce – plány povodí
 - Územně plánovací dokumentace – vlivy na vodu, vodní poměry
 - ✦ PÚR, ZÚR, ÚP
- EIA
 - Záměry
 - ✦ přímo se týkající vod a vodních děl (odběry, stavby na vodních tocích)
 - ✦ Jiné záměry, které mohou mít vliv na vody
 - ✦ - diskuse, příkaldy

Odpovědnost

54

- správněprávní odpovědnost
 - Za přestupky
 - Za jiné správní delikty
- za ztrátu vody
 - § 29 VZ
 - Vztah k OZ
- Trestněprávní
 - TČ ohrožení vodního zdroj (§ 294a), TČ poškození, ohrožení ŽP (§ 293,294), TČ poškození chráněných částí přírody(mj. významný krajinný prvek – vodní tok, rybník)
- za ekologickou újmu

Děkuji.

55